

שמונה עשרה-תפלת שחרית-Tefila 101

הרוצה בתשובה Of ברכה Lesson 25-The Wording Of The

Source 1

מנהג בבל		מנהג ארץ ישראל	
ענף זב (92)	ענף זא (6)	ענף זב (4)	ענף זא (10)
השיבנו	השיבנו	השיבנו	השיבנו
אבינו לתורתך וקרבנו מלכנו לעבודתך והחזירנו בתשובה שלימה! לפניך	אבינו לתורתך וקרבנו מלכנו לעבודתך	י אלקי ונשובה חדש ימינו בקדם	י אלקי ונשובה חדש ימינו בקדם
ברוך אתה יי הרוצה בתשובה	ברוך אתה יי הרוצה בתשובה	כי שובו שובו אמרת לנו ועל התשובה מראש הבטחתנו ברוך אתה יי הרוצה בתשובה	ברוך אתה יי הרוצה בתשובה

Source 2

סדר רב עמרם גאון- השיבנו אבינו לתורתך וקרבנו מלכנו לעבודתך והחזירנו בתשובה שלימה לפניך. בא"י הרוצה בתשובה:

Source 3

סידור רב סעדיה גאון

השיבנו אבינו לתורתך ודבקנו במצותיך וקרבנו לעבודתך והחזירנו /
בתשובה שלימה לפניך ב א יי הרוצה בתשובה י סלח לנו אבינו כי

Source 4

מחזור ויטרי-השיבנו אבינו לתורתך וקרבנו מלכנו לעבודתך ודבקנו במצותיך והחזירנו בתשובה שלימה לפניך. בא"י הרוצה בתשובה:

Source 5

Roma

השיבנו אבינו לתורתך ודבקנו במצותיך וקרבנו מלכנו לעבודתך /
והחזירנו בתשובה שלימה לפניך ברוך אתה יי הרוצה בתשובה י

Source 6

נוסח רומניא

השיבנו
אבינו לתורתך ודבקנו במצותיך וקרבנו מלכנו לעבודתך והשיבנו
בתשובה שלימה לפניך ברוך אתה יי הרוצה בתשובה י

שמונה עשרה-תפלת שחרית-Tefila 101

Source 7

אשכנז-אבינו האב הרחמן המרחם רחם עלינו ותן בלבנו להבין להשכיל לשמוע ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה. והאר עינינו בתורתך ודבק לבינו במצותיך ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך ולא נבוש לעולם ועד.

סדר רב עמרם גאון -אהבה רבה אהבתנו וכו' ותלמדנו חוקי חיים כן תחננו, אבינו אב הרחמן וכו'. והאר עינינו במצותיך ודבק בלבנו תורתך ויחד לבבנו ליראה את שמך וכו'.

מחזור ויטרי- אבינו מלכינו אב הרחמן רחם עלינו ותן בלבנו להבין להשכיל לשמוע ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה. והאר עינינו במצותיך ודבק לבינו ביראתך ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך.

Source 8

בראשית פרק ב'- (כד) על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד. דברים פרק ד'- (ד) ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כלכם היום.

Source 9

רמב"ם הלכות תשובה פרק ז', הלכה ו'- גדולה תשובה שמקרבת את האדם לשכינה שנאמר שובה ישראל עד ה' אלקיך, ונאמר ולא שבתם עדי נאם ה', ונאמר אם תשוב ישראל נאם ה' אלי תשוב, כלומר אם תחזור בתשובה בי תדבק, התשובה מקרבת את הרחוקים, אמש היה זה שנאוי לפני המקום משוקץ ומרוחק ותועבה, והיום הוא אהוב ונחמד קרוב וידיד, וכן אתה מוצא שבלשון שהקב"ה מרחיק החוטאים בה מקרב את השבים בין יחיד בין רבים, שנאמר והיה במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם יאמר להם בני א-ל חי, ונאמר ביכניהו ברשעתו כתבו את האיש הזה ערירי גבר לא יצלה בימיו, אם יהיה כניהו בן יהויקים מלך יהודה חותם על יד ימיני וגו', וכיון ששב בגלותו נאמר בזרובבל בנו ביום ההוא נאם ה' צב-אות אקחך זרובבל בן שאלתיאל עבדי נאם ה' ושמתך כחותם. הלכה ז'- כמה מעולה מעלת התשובה, אמש היה זה מובדל מה' אלקי ישראל שנאמר עונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלקיכם, צועק ואינו נענה שנאמר כי תרבו תפלה וגו' ועושה מצות וטורפין אותן בפניו שנאמר מי בקש זאת מידכם רמוס חצרי, מי גם בכס ויסגר דלתים וגו', והיום הוא מודבק בשכינה שנאמר ואתם הדבקים בה' אלקיכם, צועק ונענה מיד שנאמר והיה טרם יקראו ואני אענה, ועושה מצות ומקבלין אותן בנחת ושמחה שנאמר כי כבר רצה האלקים את מעשיך, ולא עוד אלא שמתאווים להם שנאמר וערבה לה' מנחת יהודה וירושלם כימי עולם וכשנים קדמוניות.

Translation: Great is Teshuva because it brings a person close to G-d as it is written: Return Israel to G-d your G-d; and it is written; and you have not returned to Me so declared G-d; and it is written: If Israel shall return, declares G-d it is to Me that they will return. This means that if a person does Teshuva, he begins to cling to G-d. Teshuva brings close those who are distant. Yesterday he was hated before G-d, detested, distant and an abomination. Today after doing Teshuva, the same person is loved, adored, close and a good friend of G-d. Similarly one finds in the same text in which G-d states that He feels distant from sinners that G-d brings close Himself those who repent, whether they are individuals or groups as it is

שמונה עשרה-תפלת שחרית-101 Tefila

written: And instead of G-d saying that you are not His people, G-d will say: you are the sons of a living G-d. It is written concerning King Yichonyahu in his evil doings: As I live, says the Lord, if Choniah the son of Jehoiaquim King of Judah was the signet upon my right hand, I would tear him off. Yet when Choniah repented while in exile, G-d said: On that day, says the Lord of Hosts, I will take you, O Zerubbabel, my servant, the son of Shealtiel, says the Lord, and will make you like a signet ring; for I have chosen you, says the Lord of Hosts. **הלכה ז'** How great is the power of Teshuvah-yesterday the person was separated from G-d, the G-d of Israel, as it is written: your sins act as a barrier between you and G-d; you call out and you are not answered as it is written: even if you increase the amount of your prayer, etc. and you follow the commandments, the value of your deeds is negated as it is written: When you come to appear before Me, who has required this at your hand, to trample My courts. O, that were one among you who would shut the doors that you might not kindle fire on My altar in vain! I have no pleasure in you, said the Lord of Hosts, nor will I accept an offering from your hand. And yet today he is clinging to G-d as it is written: and you are attached to your G-d. He calls out and he is immediately answered as it is written: and just as he calls out to Me, I respond to him. He performs a commandment and I accept it graciously and with joy as it is written: because already G-d accepts your deeds. Not only that but G-d looks forward to your deeds as it is written: Then shall the offering of Judah and Jerusalem be pleasant to the Lord, as in the days of old, and as in former years.

Source 9

טור אורה חיים סימן קט"ו-חמישית, השיבנו; ומה ראו לומר תשובה אחר בינה? דכתיב: השמן לב העם הזה ואזניו הכבד ועיניו השע פן יראה בעיניו ובאזניו ישמע ולבבו יבין ושב ורפא לו; הרי שהבינה מביאה לידי תשובה. ויש בה ט"ו (15) תיבות כנגד ט"ו תיבות שבפסוק (ישעיה נה) יעזוב רשע דרכו; וכן בפסוק (יחזקאל יח') ובשוב רשע; וכן (ישעיה ו') בפסוק ועוד בה עשירה. וגדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד; ומן הארץ לרקיע מהלך ת"ק (500) שנה ועוביו של רקיע מהלך ת"ק שנה; וכן כל אור שבין רקיע לרקיע, נמצא שבעה אורים ושבעה רקיעים, ולמעלה מהם כסא הכבוד שהתשובה מגעת שם הרי ט"ו. והברכה מתחלת ב"הי" ומסיימת ב"הי" הרי י', כנגד י' ימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים שמזומנים לבעלי תשובה. ומה שתיקנו לומר אבינו בברכת השיבנו ובסלח לנו מה שאין כן בשאר הברכות היינו טעמא שאנו מזכירין לפניו שהאב חייב ללמד לבנו על כן אנו אומרים השיבנו אבינו לתורתך. ובסלח לנו משום הא דכתיב וישוב אל ה' וירחמנו ואל אלקינו כי ירבה לסלוח על כן אנו מזכירין רחמי האב כדכתיב כרחם אב על בנים שירחם עלינו ויסלח לנו.

Translation: The fifth Bracha of Shemona Esrei is Hasheiveinu. Why did Chazal place the Bracha concerning Teshuvah after the Bracha which concerns Binah? Chazal did so based on the verse: Make the heart of this people fat, and make their ears heavy, and shut their eyes; lest they see with their eyes, and hear with their ears, and understand with their heart, and return, and be healed. From this we can conclude that Binah (intelligence) leads to Teshuva. This Bracha contains within it 15 words representing the fifteen words in the verse (Isaiah 55) An evil one will abandon his ways; and in the verse: (Yechezkel 18) the return of the evil one; and in the verse (Isaiah 6) And if one-tenth remain in it. Great is Teshuva because Teshuva travels through the heavens for a period of 500 years and the distance of the heavens is 500 years

and the distance between each layer of the heavens is like seven atmospheres and seven heavens. Above all that comes G-d's seat of Honor to which Teshuva travels totalling 15. The Bracha of Hasheiveinu begins with the letter "Hay" and ends with the letter "Hay" which equals ten. The Bracha is a reference to the Ten Days of Repentance which fall between Rosh Hashonah and Yom Kippur. They are days which are set aside for those who are eager to do Teshuva. The reason that Chazal included the words: "Our Father" within the Brachot of Hasheiveinu and Silicha but did not do in other Brachot is that a father is required to teach his son Torah. That is why Chazal included the words: "our father" in the Bracha of Haseiveinu. Chazal included the word in the Bracha of Silicha because of the verse: And he will return to G-d and G-d will comfort him and he will turn to G-d who will forgive him. That is why we mention G-d's trait of fatherly compassion as it is written: in the same manner that a father has compassion for a son, G-d should have compassion for him and forgive him.

Source 11

ילקוט שמעוני תורה פרשת חיי-שרה רמז קה'-אברהם תבע זקנה. אמר לפניו: רבש"ע אדם ובניו נכנסין למקום אחד אין העולם יודעין למי יכבד, ומתוך שאתה מעטרו בזקנה ושיבה אדם יודע למי מכבד. אמר ליה הקב"ה: חייך! דבר טוב תבעת וממך הוא מתחיל, מתחלת הספר ועד כאן אין בו זקנה וכיון שעמד אברהם אבינו נתן לו זקנה הוא הדין ואברהם זקן. יצחק תבע יסורין. אמר לפניו: רבש"ע אדם מת בלא יסורין, מדת הדין מתוחה כנגדו ומת. ואם את מביא עליו יסורין, אין מדת הדין מתוחה כנגדו. א"ל הקב"ה: חייך דבר טוב תבעת וממך הוא מתחיל, מתחלת הספר ועד כאן אין כתיב יסורין וכיון שעמד אבינו יצחק נתן לו יסורין דכתיב ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראות. יעקב תבע את החולי. אמר לפניו: רבון העולמים, אדם מת בלא חולי, אינו מיישב בין בניו, ומתוך שהוא חולה שנים או שלשה ימים הוא מיישב בין בניו. אמר לו: חייך! דבר טוב תבעת וממך הוא מתחיל הה"ד ויגד ליוסף הנה אביך חולה. אברהם חדש זקנה; יצחק חדש יסורין; יעקב חדש את החולי; חזקיהו מלך יהודה חדש חולי שני. אמר לפניו: רבון העולמים לא טוב לאדם שהעמדת אותו עד יום מותו אלא מתוך שאדם חולה ועומד הוא עושה תשובה שלמה. א"ל חייך! דבר טוב תבעת וממך הוא מתחיל הה"ד מכתב לחזקיהו מלך יהודה בחלותו ויחי מחליו מכאן שהיה בין חולי לחולי חולי כבד משניהם:

Translation: Avrohom Aveinu asked G-d that that he be made to look his age. Avrohom said: A man and his son walk into a place together. Those present do not know which of the two to respect. But if you make the father look his age, those present will then know whom to honor. G-d responded: Good suggestion. You asked for something beneficial. It will begin with you. In the opening chapters of Sefer Breishit, the word "זaken (old)" does not appear. As soon as Avrohom finished speaking to G-d, Avrohom's appearance changed and he started to look old. That is why the Torah says: V'Avrohom Zaken. Yitzchak Aveinu asked for afflictions. Yitzchak said to G-d: Man dies without experiencing afflictions. Because Man goes through life without affliction, he cannot withstand the presence of the attribute of Din. Therefore, when the attribute of Din stands before a man, the man immediately weakens and dies. But if Man suffers afflictions during his lifetime, the appearance of the Attribute of Din will not be the kind of event that a man cannot withstand. G-d said: Good suggestion. You asked for something beneficial. It will begin with you. In the opening chapters of Sefer Breishit, we do not find that Man suffers afflictions.

שמונה עשרה-תפלת שחרית-101 Tefila

Because Yitzchok asked for afflictions, he became afflicted. That is what is meant when the Torah says: And it was that Yitzchok was old and his eyes weakened so much that he could not see. Yaakov Aveinu requested that Man become ill. Yaakov said to G-d: Until now, Man dies without ever becoming sick. Because of that Man never thinks of settling matters with his children. Once Man becomes sick for two or three days before his death, he will use the opportunity to settle matters with his children. G-d said: Good suggestion. You asked for something beneficial. It will begin with you. That is what is meant when the Torah says: And Yosef was told: Be advised that your father has become sick. Avrohom Aveinu was the one who requested that a person look his age. Yitzchok Aveinu was the one who requested that Man be struck with afflictions. Yaakov Aveinu was the one who requested that a person be sick before his death. King Chizkiyahu asked that a person become sick on two occasions before dying. He said to G-d: It is not good that a Man becomes sick and dies. It is better that a man becomes sick, then recovers; becomes sick a second time and then dies because when a man recovers from his first illness he will perform complete Teshuvah. G-d said: Good suggestion. You asked for something beneficial. It will begin with you. That is what is meant when the Torah tells us that King Chizkiyahu became sick and recovered. We learned that King Chizkiyahu was between illnesses and that the second illness was fatal.

Source 12

פירוש רבינו יונה על אבות פרק א' משנה יד' – אם לא עכשיו אימתי – שלא יאמר אני היום עסוק במלאכתי למחר אפנה ואעסוק ואתקן עצמי כי שמא לא תפנה ואפי' אם יפנה היום ההוא חלף עבר ובטל אותו ממלאכת ה' ולא יוכל לשלמו כל ימיו כי כל הימים אשר הוא חי על האדמה חייב הוא לתקן עצמו ולעסוק במצות ואין לו רשות ליבטל ממלאכתו ואפי' שעה אחת. ועוד יש בכלל זה הלשון אם לא עכשיו בימי נעורתי אימתי אם עד זקנה ושיבה יניחה לא יוכל לעשותה ועל ענין זה אמר דוד ע"ה [תהלים קמ"ד י"ב] אשר בנינו כנטעים מגדלים בנעוריהם. ר"ל כי הנטע בעודנו קטן אדם יכול לגדלו להיות עץ ישר ולא יהיה עקום אך לאחר שגדל בעקומו היותו קשה הוא מאד לתקן וכן האדם בעודנו קטן בקל הוא להיות בדרך טוב ולסור מן הרע אבל אם הזקין ברשעו קשה בעיניו להניחה כמו שכתוב [משלי כ"ב ו'] חנך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה וכתוב [דברים כ יט] כי האדם עץ השדה ועוד כי התשובה בימי זקנה אינה תשובה שלמה כי באותו זמן אין היצר חזק והתאוה נקיה ולא תערב לנפש ואין לו חפץ בהנאת העבירות וזו היא הסיבה אליו לתשובה ועל ענין זה נאמר [קהלת י"ב א'] וזכר את בוראך בימי בחרותיך עד אשר לא יבאו ימי הרעה והגיעו שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ:

Translation: A person should not say that today I am involved in my work. Tomorrow, I will consider and deal with improving my conduct. Tomorrow may never come. And even if he works on improving his conduct today, he needs to know that he missed the opportunity yesterday to be involved in G-d's work and that he can never recover the lost opportunity. Each day a Man should work on improving his conduct and to be involved in Mitzvot. He has no right to skip this work even for one moment. You should also add the words "in my younger years" so that the phrase reads: if not now in my younger years then when. If one waits until his older years, he may not be able to perform the proper Teshuvah. That is what King David meant when he said: May our sons be like plants grown up in their youth. He meant: one who begins the process of correcting his behavior while young, grows into

שמונה עשרה-תפלת שחרית-101 Tefila

Source 13

פירושי סידור התפילה לרוקח [מט] השיבנו אבינו עמוד שלג' – בפרקים דר' אליעזר: אין ישראל עושין תשובה גדולה עד שיבא אליהו, דכתיב והשיב לב אבות על בנים.

Translation: The Jewish people will not do Teshuvah until Eliyahu Ha'Navi comes as it is written: He will cause children and sons to reconcile between themselves and with G-d.

Source 14

פרקי רבי אליעזר – פרק מב' – ר' יהודה אומר: אם אין ישראל עושין תשובה אין נגאלין. ואין ישראל עושין תשובה אלא מתוך צער ומתוך הדחה ומתוך הטלטול ומתוך שהוא אין להם מחיה. ואין ישראל עושין תשובה עד שיבא אליהו הנביא שנאמר הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא לפני בא יום ה' הגדול והנורא והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם, ברוך אתה ה' הרוצה בתשובה.

Translation: Rabbi Yehudah says: If the Jewish people do not do Teshuvah, they will not be redeemed. But the Jewish People will not do Teshuvah except as the result of pain and oppression and by being dominated. Because of that they have no subsistence. And the Jewish people will not do Teshuvah until Eliyahu Ha'Navi comes as it is written: Behold, I will send to you Eliyahu Ha'Navi before the coming of the great day of G-d. He will cause children and sons to reconcile between themselves and with G-d. Baruch Ata Hashem Ha'Rotzeh B'Teshuva.

Source 15

שי כהן במעלות התשובה השלימה – יש תשובה סתם ויש תשובה שלמה. אנו מתפללים במטבע שטבעו חכמים בברכות בכל יום בתפילת שמונה – עשרה: "והשיבנו בתשובה שלמה לפניך" ובעשרת ימי תשובה ובימי התעניות: "אבינו מלכנו החזירנו בתשובה שלמה לפניך". תפילה במטבע ברכות, שהיא מיסודו של רבי עקיבא (תענית כ"ה, ע"ב). מה המשמעות של מושג זה? מדא דוקא מתפללים אנו על תשובה שלמה? לברור של שאלות יסודיות אלו, מוקדשים הדברים הבאים. מה בין תשובה לבין תשובה שלמה? התשובה השלימה, על פי פרושו הפשוט של מושג זה, מגיעה לשלימותה, עם השלמת התהליך כולו – תהליך התשובה על כל שלביו, בה מתחיל עם "החרטה בלב", ונמשך דרך "הוידוי", אל "הקבלה להבא" – ומגיע לסופו, עם ביצוע "הכפרה", בדרך הקרבן, התפילה, או חלילה, היסורים. לעתים, אין הכפרה מסתיימת ללא קבלת העונש ואף המיתה. רק בחסדי הבורא, אב-הרחמים, נפטר האדם מעונשן של יסורים ומיתה – ומתכפרים לו עוונותיו בדרכים אחרות.

התשובה מגיעה למעלתה העליונה, כשהיא מביאה לידי כפרה – שענינה: הסרת החטא או העון או הפשע ומחיקתם כליל מלוח החובות של האדם, מחיקה סופית ומוחלטת, המודיעה כי כבר נמחלו לאדם כל עוונותיו והוא רך ונקי ומטהר לגמרי. כמאמר הכתוב (ישעי' א, י"ח): "לכו נא ונוכח אומר ה' – אם יהיו חטאיכם כשנים – כשלג ילבינו אם יאדימו כתולע – כצמר יהיו".

שמונה עשרה-תפלת שחרית-101 Tefila

Translation: There is simple Teshuvah and there is Teshuvah Shlaima. We pray using the language coined by Chazal in the Brachot of Shemona Esrei each day as follows: V'Hashevainu B'Teshuva Shlaima L'Iphanecha. A prayer in the form of a Bracha that is the legacy of Rabbi Akiva. What is the meaning of the words; Teshuvah Shlaima? Why do we use those words in Shemona Esrei? The following words are dedicated to explaining this concept. What is the difference between Teshuvah and Teshuvah Shlaima? Teshuvah Shlaima in its simple meaning is Teshuvah which comes to its completion. Teshuvah which goes through all of its stages. It begins with regret expressed in the heart. Then it proceeds through a stage of confession and a stage of commitment not to repeat the action in the future. Its completion is when there is a Kapparah. The Kapparah is expressed through an act; an animal sacrifice, prayer or G-d forbid, through affliction. On occasion, Kapparah is not reached without receiving punishment, and even death. It is only through the kindness of G-d that a person avoids receiving afflictions or death. His sins are forgiven through other means.

Teshuvah reaches its highest stage when it brings Kapparah-forgiveness. The sin is erased and the person is clean. As it is written: Come now, and let us reason together, said the Lord; though your sins be as scarlet, they shall be as white as snow; though they be red like crimson, they shall be as wool.